

EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGA

NEGYEDIK SZEKCIO

KÖRTVÉLYESSY kontra MAGYARORSZÁG ÜGY

(7871/10. sz. kérelem)

ÍTÉLET

STRASBOURG

2016. április 5.

Ezen ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdésében foglalt körülmények beálltával válik véglegessé. Szerkesztői változtatás alá eshet.

A Körtvélyessy kontra Magyarország ügyben

az Emberi Jogok Európai Bírósága (Negyedik Szekció) Kamaraként tartott ülésén, melynek tagjai voltak:

Vincent A. De Gaetano, *elnök*,

András Sajó,

Boštjan M. Zupančič,

Paulo Pinto de Albuquerque,

Krzysztof Wojtyczek,

Egidijus Kūris,

Gabriele Kucsko-Stadlmayer, *bírák*,

és Françoise Elens-Passos, *a Szekció hivatalvezetője*,

2016. március 15-i zárt ülésén lefolytatott tanácskozását követően

az ugyanezen napon elfogadott alábbi ítéletet hozza:

ELJÁRÁS

1. Az ügy alapja egy Magyarország ellen benyújtott kérelem (7871/10 sz.), amelyet az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény (a továbbiakban: „Egyezmény”) 34. cikke alapján egy magyar állampolgár, Körtvélyessy Zoltán (a továbbiakban: „kérelmező”) terjesztett a Bíróság elé 2010. február 3-án.
2. A kérelmezőt Gaudi-Nagy T., budapesti ügyvéd képviselte. A Magyar Kormányt (a továbbiakban: „a Kormány”) Tallódi Z. képviselő képviselte az Igazságügyi Minisztériumból.
3. A kérelmező az Egyezmény 11. cikkére és egyéb rendelkezéseire való hivatkozással azt sérelmezte, hogy a hatóságok indokolatlanul tiltották be az általa szervezett tüntetést.
4. A kérelmet 2015. január 30-án közölték a Kormánnyal.

A TÉNYEK

AZ ÜGY KÖRÜLMÉNYEI

5. A kérelmező 1965-ben született, és Budapesten él.
6. A kérelmező tüntetést szándékozott szervezni a "nemzeti radikalizmus üldözése" ellen. A tüntetés tervezett ideje 2009. augusztus 15-én 16:00 és 19:00 között volt. A tüntetésre a Budapest 10. kerületében található Venyige utcában, a Fővárosi Büntetés-végrehajtási Intézet előtt került volna sor.
7. A Venyige utca a Kormány beadványai szerint öt méter széles, a kérelmező beadványai szerint nyolc méter széles. Az úttesttel párhuzamosan halad egy két gépjárműnyi szélességű

szervízút; ezt a területet általában parkolóként használják. A kérelmező beadványai szerint ezen az utóbbi részen nagyjából az összes résztvevő elfért volna, és nem okoztak volna nagyobb forgalmi fennakadást.

8. A kérelmező a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény szerinti és a Budapesti Rendőr-főkapitányságnak címzett bejelentésben a tüntetésen résztvevők várható számát legfeljebb 200 főben határozta meg. A bejelentésre 2009. augusztus 12-én 17:40 perckor került sor.

9. 2009. augusztus 14-én a Budapesti Rendőr-főkapitányság a tüntetést az 1989. évi III. törvény 8. § (1) bekezdésében biztosított joga alapján megtiltotta. Azon az állásponton voltak, hogy a forgalom számára nem volt alternatív útvonal a környéken, és így a tüntetés a forgalmat akadályozná. A kérelmezőnek hiányosságként rótták fel, hogy a bejelentésben nem adta meg az összejövetel napirendjét.

10. A tiltás következtében a tüntetést nem tartották meg.

11. 2009. augusztus 17-én a kérelmező a rendőrségi határozat bírósági felülvizsgálatát kérte. Többek között arra hivatkozott, hogy azért nem adta meg az összejövetel részletes programját, mert az eseményeket, mint például a beszédeket vagy megbeszéléseket, egy ilyen kis rendezvényen nehéz előre meghatározni.

12. 2009. augusztus 19-én a Fővárosi Bíróság elutasította a kérelmező kérelmét. A bíróság meglátása szerint a napirend előzetes bejelentésének kérdése ebben az esetben lényegtelen, mivel az egyetlen érvényes indoknak a forgalomban okozott aránytalan nehézségre való hivatkozás minősül.

13. A bíróság a Budapesti Rendőr-főkapitányság Közlekedésrendészeti Főosztályának szakvéleményére támaszkodott, amely szerint a tüntetés jelentősen akadályozta volna a Venyige utcai üzletekhez, a zsákutcába, a helyi hulladéklerakó helyhez és a Budapesti Büntetés-végrehajtási Intézet beszállítói bejáratához vezető út forgalmát; valamint a forgalom zavarása kiterjedhetett volna a környék egyik főútvonalára, a városi tömegközlekedési útvonalakat is magában foglaló Maglódi útra. A fenti érvelés alapján a bíróság a rendőrségi határozatot jóváhagyta.

A JOG

I. AZ EGYEZMÉNY 11. CIKKÉNEK ÁLLÍTÓLAGOS MEGSÉRTÉSE

14. A kérelmező az Egyezmény 11., 14. és 17. cikkei alapján azt sérelmezte, hogy a "nincs alternatív közlekedési útvonal" fogalmának a hatóságok általi túlzóan korlátozó értelmezése az ő gyülekezési jogába történő aránytalan beavatkozáshoz vezetett.

15. A Bíróság úgy ítéli meg, hogy a kérelem az Egyezménynek kizárólag a 11. cikke alapján vizsgálendő, amely kimondja:

„1. Mindenkinnek joga van a békés célú gyülekezés szabadságához és a másokkal való egyesülés szabadságához, beleértve érdekei védelmében a szakszervezetek alapítását és az azokhoz való csatlakozásnak a jogát.

2. E jogok gyakorlását csak a törvényben meghatározott, olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a nemzetsbiztonság vagy közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megakadályozása, a közegészség, az erkölcsök, illetőleg mások jogai és szabadságai védelme érdekében szükségesek. Ez a Cikk nem tiltja, hogy e jogoknak a fegyveres erők, a rendőrség vagy az államigazgatás tagjai által történő gyakorlását a törvény korlátozza."

16. A Kormány vitatta a kérelmező érvelését.

A. Elfogadhatóság

17. A Bíróság megjegyzi, hogy a kérelem nem nyilvánvalóan megalapozatlan az Egyezmény 35. Cikk 3. bekezdés (a) pontja szerinti értelemben. Továbbá megjegyzi, hogy semmilyen más alapon sem elfogadhatatlan. Ezért elfogadhatónak kell nyilvánítani.

B. Érdem

18. A kérelmező azzal érvelt, hogy noha a panasszal érintett beavatkozásra jogszabály alapján volt lehetőség, a beavatkozás nem törvényes célt szolgált. A szükségességgel kapcsolatban azzal érvelt, hogy a tüntetés, amennyiben engedélyezték volna, nem járt volna a forgalom aránytalan akadályozásával. A Venyige utca a szervizúttal együtt, elég széles lett volna ahhoz, hogy helyet adjon a várhatóan 200 fő körüli résztvevőnek; továbbá a rendőrség tudta volna biztosítani a börtön elérhetőségét a rendezvény ideje alatt. Összefoglalva, a kérelmező joggal való visszaélésnek tartja a Kormánynak a forgalom akadályozására hivatkozó érvelését.

19. A Kormány előadta, hogy a beavatkozást jogszabály írta elő, nevezetesen a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény vonatkozó rendelkezései. Továbbá a beavatkozás törvényes célt szolgált, nevezetesen a mások, azaz a forgalomban résztvevő személyek, jogainak védelmét. A szükségesség vonatkozásában a Kormány a Budapesti Rendőr-főkapitányság Közlekedésrendészeti Főosztályának szakvéleményére hivatkozott, és kiemelte, hogy a rendőrségnek meg kellett találni a gyülekezési jog és a szabad mozgáshoz való jog közötti egyensúlyt. Mivel a jelen esetben a rendezvény akadályozta volna a Venyige utca és vélhetően a szomszédos főútvonal, a Maglódi út forgalmát is, a rendőrség jogszerűen korlátozta a kérelmező 11. Cikk szerinti jogát: ezért az intézkedés a gyülekezési jog szükséges és arányos korlátozásának minősül.

20. A Bíróság megjegyzi, hogy a Kormány nem vitatta, hogy a kérelmező támaszkodhatna a 11. Cikkben foglalt garanciákra; azt sem tagadta továbbá, hogy a tüntetésre vonatkozó tilalom a kérelmezőnek a fenti rendelkezésben foglalt jogába történő beavatkozásnak minősül. A Bíróságnak nincs oka arra, hogy eltérő megállapításra jusson. A Kormány azonban azt állítja, hogy a korlátozás a 11. Cikk második bekezdése alapján indokoltnak minősül.

21. Ezért szükséges annak megállapítása, hogy a sérelmezett intézkedést „jogszabály előírt-e”, az a második bekezdésben foglalt törvényes célok elérésére irányult-e, és hogy egy „demokratikus társadalomban szükséges” volt-e a célok elérése érdekében.

22. A felek között nincs vita annak tekintetében, hogy a kérelmező békés gyülekezési jogának korlátozása a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvény vonatkozó rendelkezésein alapult; és a Bíróságnak jelen esetben sincs oka, hogy eltérő megállapításra jusson. Tehát a törvényesség követelményének az intézkedés megfelelt.

23. A Kormány előadta, hogy a közterületen történő békés gyülekezés jogának korlátozása mások jogainak védelmét, így például a szabad mozgáshoz való jogot, illetve a közlekedés rendjének biztosítását szolgálta. A kérelmező ezzel nem értett egyet.

A Bíróság úgy ítéli meg, hogy a sérelmezett intézkedés a zavargások megelőzésének, valamint mások jogai védelmének törvényes célját szolgálta.

24. Annak eldöntéshez, hogy a korlátozás egy demokratikus társadalomban szükséges volt-e, a Bíróság megismétli, hogy a 11. Cikket autonóm szerepe és különleges alkalmazási köre ellenére is a 10. Cikk fényében is meg kell vizsgálni, amely szerint a gyülekezés szabadságának célja a véleménynyilvánítás, valamint hogy teret biztosítson a nyilvános viták és a tiltakozás nyilvános kifejezése számára. (ld. a legutóbbi ügyet: *Kudrevičius and Others v. Lithuania* [GC], no. 37553/05, § 86, ECHR 2015).

25. A "demokratikus társadalomban szükséges" kifejezés magában foglalja azt, hogy a korlátozás összhangban van a "sürgető társadalmi igényekkel", és különösen azt, hogy arányban áll az elérni kívánt törvényes céllal. A szerződő államok bizonyos fokú mérlegelési jogkörrel rendelkeznek annak megítélésében, hogy ez az igény fennáll-e, de ez együtt jár az európai felülvizsgálattal, amely kiterjed mind a jogszabályokra, mind a jogszabályok alkalmazása során hozott döntésekre, még a független bíróság által hozott döntésekre is. A Bíróság ezért felhatalmazással rendelkezik annak végső eldöntésére, hogy a "korlátozás" összeegyeztethető-e az Egyezmény által védett jogokkal (ld. *Stankov and the United Macedonian Organisation Ilinden v. Bulgaria*, nos. 29221/95 and 29225/95, § 87, ECHR 2001 IX).

26. A vizsgálat során a Bíróságnak nem az a feladata, hogy a saját nézőpontját az érintett nemzeti hatóságok nézőpontja helyébe helyezze, hanem, hogy 11. Cikk alapján felülvizsgálja az általuk hozott döntéseket. Ez nem jelenti azt, hogy kizárólag arról kell meggyőződnie, hogy az Állam a mérlegelési jogkörében ésszerűen, gondosan és jóhiszeműen járt-e el; az ügy egészét szem előtt tartva kell megvizsgálnia a sérelmezett intézkedést, és annak megállapítását követően, hogy "törvényes célt" szolgált-e, el kell döntenie, hogy "sürgető társadalmi igényre" adott válasz volt-e, arányos volt-e a célhoz, valamint hogy a nemzeti hatóságok által hivatkozott indokok "relevánsak" és "kielégítőek" voltak-e. Ennek során a Bíróságnak meg kell arról győződnie, hogy a nemzeti hatóságok a 11. Cikkben foglalt alapelvekkel összhangban álló normákat alkalmaztak-e, és hogy a döntésüket a releváns tények elfogadható értékelésére alapították-e. (ld. a fentebb hivatkozott *Kudrevičius and Others*, § 143).

27. Továbbá főszabály szerint az, hogy egy Magas Szerződő Fél közrendi és nemzetbiztonsági okokból az ilyen gyülekezéseket engedélyhez köti, nem ellentétes a 11. Cikk szellemével. Valójában a Bíróság korábban arra a megállapításra jutott, hogy a nyilvános eseményekre vonatkozó bejelentési kötelezettség, sőt még az engedélyezési eljárás sem sérti az Egyezmény 11. Cikkében foglalt jog lényegét, amennyiben az eljárás arra irányul, hogy a hatóságok indokolt és arányos intézkedésekkel biztosítani tudják a gyülekezések, találkozók vagy egyéb összejövetelek gördülékeny lebonyolítását. Azonban ezek a szabályozások nem képezhetik az Egyezmény által védett békés gyülekezéshez való jog rejtett akadályát (ld. a fentebb hivatkozott *Kudrevičius and Others*, §§ 147 et seq.).

28. A Bíróság megjegyzi, hogy az ügygel foglalkozó hazai bíróság döntésében a rendezvényre vonatkozó tilalom jóváhagyása kizárólag közlekedési indokokon alapult. Azt is megjegyzi, hogy a Kormány beadványai lényegében csak annak igazolására korlátozódtak, hogy a tüntetés komolyan akadályozta volna a terület forgalmát. Ezzel kapcsolatban a Bíróság megismétli, hogy a közterületen tartott tüntetés a hétköznapi élet bizonyos szintű megzavarásával járhat (ld. *Nurettin Aldemir and Others v. Turkey*, nos. 32124/02, 32126/02, 32129/02, 32132/02, 32133/02, 32137/02 and 32138/02, § 43, 18 December 2007; *Budaházy v. Hungary*, no. 41479/10, § 34, 15 December 2015).

29. A felek által benyújtott anyagok vizsgálatát követően a Bíróság arra a megállapításra jutott, hogy a Kormány nem bizonyította, hogy a nemzeti hatóságok a döntéseiket a releváns tények elfogadható értékelése alapján hozták meg. Megjegyzi, hogy a kérelmező egy előre láthatóan 200 fős tüntetés szervezését tervezte. A Bíróság még abban az esetben sem tartja meggyőzőnek a Kormány érvelését, mely szerint az öt vagy nyolc méter széles, szervízúttal ellátott Venyige utcán nem fértek volna el a tüntetők a forgalom súlyos akadályozása nélkül ha azt feltételezzük, hogy a jelenlévők száma végül meghaladta volna az eredetileg becsült számot. Valójában úgy tűnik, hogy az érvelésekben nem veszik figyelembe, hogy a nevezett utca egy zsákutca, és ennek megfelelően a forgalma korlátozott jelentőségű. A Bíróság szerint ezt a tényt nem lehet figyelmen kívül hagyni. Továbbá a Kormány állítása, miszerint a helyzet akár a közeli főútvonalon dugó kialakulásához is vezethet, nagyrészt spekuláció.

29. Ebből következően a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a hatóságoknak a tüntetés kizórágosan közlekedési megfontolásokra alapított tiltása nem teremtett egyensúlyt a gyülekezés szabadságának jogával élni kívánó személyek jogai és azon személyek jogai között, akiknek a jogát ideiglenesen akadályozták volna, amennyiben egyáltalán akadályozták volna (ld. *Patyi and Others v. Hungary*, no. 5529/05, § 42, 7 October 2008).

30. Továbbá a Bíróság megjegyzi, hogy az ügyirat nem tartalmaz arra vonatkozó bizonyítékot, hogy a tüntetés erőszakossá válhatott volna vagy a közrendre veszélyt jelentett volna. A Bíróság megismétli, hogy "ahol a tüntetők nem követnek el erőszakos cselekményeket, fontos, hogy a hatóságok bizonyos fokú toleranciát mutassanak a békés célú gyülekezések iránt, amennyiben az Egyezmény 11. Cikke által biztosított gyülekezési szabadság nem veszti el a lényegét." (ld. *Oya Ataman v. Turkey*, no. 74552/01, §§ 41-42, 5 December 2006). Ilyen toleranciát a jelen ügyben nem láthatunk. (ld. a fentebb hivatkozott *Patyi and Others*, § 43).

31. A fenti megfontolásokra tekintettel a Bíróság úgy ítéli meg, hogy a tervezett békés célú gyülekezés megtiltásának alapja még ha releváns is, nem felel meg a sürgető társadalmi szükséglet követelményének. Így tehát nem bizonyították, hogy a tilalom egy demokratikus társadalomban szükséges az elérni kívánt célok elérése érdekében.

32. Ebből következően az Egyezmény 11. Cikkét megsértették.

II. AZ EGYEZMÉNY 41. CIKKÉNEK ALKALMAZÁSA

33. Az Egyezmény 41. Cikke kimondja:

“Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság – szükség esetén – igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.”

A. Károk

34. A kérelmező összesen 10.000 euró (EUR) nem vagyoni kártérítést követelt.

35. A Kormány vitatta ezt az igényt.

36. A Bíróság úgy ítéli meg, hogy a jogsértés megállapítása elegendő igazságos elégtételnek minősül a kérelmező által elszenvedett nem vagyoni kár vonatkozásában (ld. a fentebb hivatkozott Patyi and Others, § 53).

B. Költségek és kiadások

37. A kérelmező összesen 3.500 EUR összeget követelt a hazai bíróságok és a Bíróság előtt felmerült költségek és kiadások megtérítésére.

38. A Kormány vitatta ezt az igényt.

39. A Bíróság ítélezési gyakorlata alapján a kérelmező a költségek és kiadások megtérítésére annyiban jogosult, amennyiben azok ténylegesen és szükségszerűen felmerültek, valamint összecszerúságukban ésszerűek. Jelen esetben a Bíróságnál lévő iratok és a fenti feltételek alapján a Bíróság indokoltnak tartja a kérelmező részére 3.000 EUR összeg megítélését, amely valamennyi jogcím alatti költséget fedez.

C. Késedelmi kamat

40. A Bíróság úgy találja megfelelőnek, hogy a késedelmi kamatnak az Európai Központi Bank marginális hitelkamatán kell alapulnia, s ahhoz további három százalékpontot kell hozzáadni.

EZEN INDOKOK ALAPJÁN A BÍRÓSÁG EGYHANGÚLAG

1. Elfogadhatónak *nyilvánítja* a kérelmet;

2. *Megállapítja*, hogy az Egyezmény 11. Cikkét megsértették;

3. *Megállapítja*, hogy a jogsértés megállapítása elegendő igazságos elégtételnek minősül a kérelmező által elszenvedett nem vagyoni kár vonatkozásában;

4. *Megállapítja*:

(a) hogy az alperes Államnak attól az időponttól számított három hónapon belül, amikor az ítélet az Egyezmény 44. cikkének 2. bekezdése szerint véglegessé válik, a kérelmező számára az alperes Állam nemzeti valutájában a teljesítéskori átváltási árfolyam alkalmazásával a költségek és kiadások tekintetében meg kell fizetnie 3.000 EUR (háromezer euró) valamint az ezen összeget terhelő adók összegét;

(b) hogy a fent említett három hónap lejártát követően a teljesítés időpontjáig a késedelmes időszakra az Európai Központi Bank által jegyzett marginális hitelkamatlábat három százalékponttal meghaladó mértékű kamatot kell fizetni a fenti összegek után;

5. A kérelmező igazságos elégtétellel kapcsolatos további igényét *elutasítja*.

Készült angol nyelven, írásbeli kihirdetésre került 2016 április 5-én, a Bíróság Szabályzat 77.§ 2. és 3. bekezdésének megfelelően.

Françoise Elens-Passos
Szekció hivatalvezető

Vincent A. De Gaetano
elnök